

*Reglement
for
Finansforvaltning
Hattfjelldal kommune*

**Revidert 22.11
2016**

REGLEMENT FOR FINANSFORVALTNING

1. Finansreglementets virkeområde.....	3
1.1 Hensikten med reglementet.....	3
1.2 Hvem reglementet gjelder for.....	3
2. Hjemmel og gyldighet.....	3
2.1 Hjemmel.....	3
2.2 Gyldighet.....	3
3. Forvaltning og forvaltningstyper.....	3
4. Formålet med kommunens finansforvaltning.....	4
5. Generelle rammer og begrensninger.....	4
6. Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål.....	5
6.1. Innskudd i bank.....	5
6.2. Andeler i pengemarkedsfond.....	5
6.3. Direkte eie av verdipapirer.....	6
6.4. Felles plasseringsbegrensninger.....	6
6.5. Rapportering.....	7
7. Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler.....	8
7.1. Vedtak om opptak av lån.....	8
7.2. Valg av låneinstrumenter.....	8
7.3. Tidspunkt for låneopptak.....	8
7.4. Konkurrerende tilbud.....	8
7.5. Valg av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrumenter.....	8
7.6. Størrelse på enkeltlån – spredning av låneopptak.....	9
7.7. Rapportering.....	9
8. Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva.....	10
8.1 Formål.....	10
8.2 Langsiktige finansielle aktiva og overordnede investeringsrammer.....	10
8.2.1 Avgrensning av langsiktige finansielle aktiva.....	10
8.2.2 Generelle forvaltningskriterier.....	10
8.2.3 Likviditetsmål.....	10
8.3 Produktspekter.....	10
8.4 Risikorammer.....	11
8.4.1 Likviditetsrisiko.....	11
8.4.2 Kredittrisiko.....	11
8.4.3 Risikoklasser.....	11
8.4.4 Plasseringsbegrensninger – risikoklasse.....	12
8.4.5 Plasseringsbegrensninger - debitor.....	12
8.5 Valutarisiko.....	13
8.6 Aktivafordeling.....	13
8.7 Avkastningsrisiko og sammenligningsgrunnlag (benchmarks.....	13
8.8 Etiske retningslinjer.....	14
8.9 Rapportering.....	14
9. Konstatning av avvik og vurdering og kvalitetssikring av finansiell risiko.....	15
9.1 Konstatning av avvik.....	15
9.2 Risikovurderinger.....	15
9.3 Kvalitetssikring.....	15
9.4. Regnskapsmessige rutiner.....	16
Bufferfond finans.....	16

1. Finansreglementets virkeområde

1.1 Hensikten med reglementet

Reglementet skal gi rammer og retningslinjer for kommunens finansforvaltning. Reglementet utgjør en samlet oversikt over de rammer og begrensninger som gjelder, og underliggende fullmakter/instrukser/rutiner skal hjemles i reglementet. Reglementet definerer de avkastnings- og risikonivå som er akseptable for plassering og forvaltning av likvide midler og midler beregnet for driftsformål, opptak av lån/gjeldsforvaltning og plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva.

1.2 Hvem reglementet gjelder for

Reglementet gjelder for Hattfjelldal kommune. Reglementet gjelder også for virksomhet i kommunale foretak etter kommuneloven kapittel 11 og interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27.

I den grad disse virksomhetene har en egen finansforvaltning skal denne utøves i tråd med dette reglementet, eller i tilfellet med interkommunalt samarbeid, etter et omforent finansreglement som er godkjent av kommunestyret.

2. Hjemmel og gyldighet

2.1 Hjemmel

Dette reglementet er utarbeidet på bakgrunn av:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner av 25. september 1992, § 52
- Forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning fastsatt av KRD 9. juni 2009 (FOR 2009-06-09 nr 635).

2.2 Gyldighet

- Reglementet trer i kraft fra og med vedtaksdato. Finansreglementet skal vedtas minst én gang i hver kommunestyreperiode.
- Dette reglementet erstatter alle tidligere regler og instrukser som kommunestyret eller annet politisk organ har vedtatt for Hattfjelldal kommunes finansforvaltning.

3. Forvaltning og forvaltningstyper

I samsvar med bestemmelsene i forskriften om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning skal reglementet omfatte forvaltningen av alle kommunens finansielle aktiva (plasseringer) og passiva (rentebærende gjeld). Gjennom dette finansreglementet er det vedtatt målsettinger, strategier og rammer for:

- Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål.
- Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler
- Plassering og forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva.

4. Formålet med kommunens finansforvaltning

Finansforvaltningen har som overordnet formål å sikre en *rimelig avkastning* samt *stabile og lave netto finansieringskostnader* for kommunens aktiviteter innenfor *definerte risikorammer*.

Dette søkes oppnådd gjennom følgende delmål:

- Kommunen skal til en hver tid ha likviditet (inkludert trekkrettigheter) til å dekke løpende forpliktelser.
- Plassert overskuddslikviditet skal over tid gi en god og konkurransedyktig avkastning innenfor definerte krav til likviditet og risiko, hensyntatt tidsperspektiv på plasseringene.
- Lånte midler skal over tid gi lavest mulig total kostnad innenfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, hensyntatt behov for forutsigbarhet i lånekostnader.
- Forvaltning av langsiktige finansielle aktiva skal gi en god langsiktig avkastning til akseptabel risiko som over tid skal bidra til å gi kommunens innbyggere et best mulig tjenestetilbud

5. Generelle rammer og begrensninger

- Kommunestyret skal selv gjennom fastsettelse av dette finansreglement, ta stilling til hva som er tilfredsstillende avkastning og vesentlig finansielle risiko, jfr. kommunelovens §52.
- Reglementet skal baseres på kommunens egen kunnskap om finansielle markeder og instrumenter.
- Kommunestyret skal ta stilling til prinsipielle spørsmål om finansforvaltningen, herunder hva som regnes som langsiktige finansielle aktiva. Det påligger rådmannen en selvstendig plikt til å utrede og legge frem saker for kommunestyret som anses som prinsipielle.
- Rådmannen skal fortløpende vurdere egnetheten av reglementets forskjellige rammer og begrensninger, og om disse på en klar og tydelig måte sikrer at kapitalforvaltningen utøves forsvarlig i forhold til de risikoer kommunen er eksponert for.
- Det tilligger rådmannen å inngå avtaler i overensstemmelse med dette reglementet.
- Det tilligger rådmannen med hjemmel i dette finansreglement, å utarbeide nødvendige fullmakter/instruks/rutiner for de enkelte forvaltningsformer som er i overensstemmelse med kommunens overordnede økonomibestemmelser.
- Finansielle instrumenter og/eller produkter som ikke er eksplisitt tillatt brukt gjennom dette reglementet, kan ikke benyttes i kommunens finansforvaltning.
- Kommunens krav på skatter og avgifter, herunder konsesjonsavgift, kan ikke overdras, jfr. kommunelovens § 54. Kjøp av finansielle instrumenter kan ikke lånefinansieres jfr. Kommunelovens § 50.

Plassering av Hattfjelldal kommunes midler i verdipapirer, skal skje iht. etiske kriterier. Kriteriene er beskrevet under plassering av langsiktige finansielle aktiva, pkt 8.8. Så langt det er praktisk mulig skal disse etiske kriterier også gjelde for plasseringer i verdipapirfond.

Konkrete rammer for forvaltning av henholdsvis kommunens midler til driftsformål (inkl. ledig likviditet), gjeldsporteføljen og langsiktige finansielle aktiva omtales i fortsettelsen hver for seg.

6. Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål

Kommunens midler til driftsformål (herunder ledig likviditet) kan plasseres i bankinnskudd, [pengemarkedsfond](#) og rentebærende verdipapirer med kort løpetid. Alle plasseringer skal gjøres i norske kroner (NOK).

Kommunen kan inngå rammeavtale for å ivareta det løpende behov for banktjenester. Ved valg av hovedbankforbindelse stilles det krav om kredittvurdering. Her legges til grunn at banken bør ha internasjonal [kredittrating](#) med rating omtrent på nivå A-/BBB eller tilsvarende kredittvurdering. Det kan gjøres avtale om trekkrettighet.

Kommunens driftslikviditet skal plasseres i kommunens hovedbank, eventuelt supplert med innskudd i andre større spare- eller forretningsbanker med forvaltningskapital som overstiger NOK 5 mrd. i forvaltningskapital. Hovedsikkerheten for kommunens plassering ligger i bankens ansvarlige kapital der det stilles krav til minste nivå på kapitaldekningen på 8 % av risikovektet forvaltningskapital, hvorav ren kjernekapital skal utgjøre 4,5 % og samlet kjernekapital 6 %.

Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål, utover hva som trengs til dekning av kommunens løpende forpliktelser, fratrukket estimerte innbetalinger, de nærmeste 3 måneder, kan plasseres etter følgende retningslinjer:

6.1. Innskudd i bank

For bankinnskudd gjelder følgende begrensninger:

- a) Tidsbinding kan avtales for en periode på inntil 6 måneder, ved innskudd som utgjør inntil kr 15 mill.
- b) Tidsbinding kan avtales for en periode på inntil 4 måneder, ved innskudd som utgjør inntil kr 30 mill.
- c) Tidsbinding kan avtales for en periode på inntil 2 måneder, ved innskudd som utgjør mer enn kr 30 mill, men mindre enn kr. 60 mill.

6.2. Andeler i pengemarkedsfond

For plassering i pengemarkedsfond gjelder følgende:

- a) Midler kan kun plasseres i fond forvaltet av selskap med bred verdipapirforvaltning og som inngår som en del av anerkjent institusjon/finanskonsern.
- b) Det skal kun plasseres i fond med rentefølsomhet kortere enn 12 måneder.
- c) Ingen av fondets enkeltpapirer skal ha lavere kredittrating enn BBB- ("investment grade"), eller de skal være vurdert av forvalter til å ha minimum tilsvarende kredittkvalitet.
- d) Porteføljen i aktuelle pengemarkedsfond kan bestå av papirer med inntil 20 % BIS-vekt, herunder:
  - Rentebærende papirer utstedt eller garantert av den norske stat.
  - Obligasjoner med fortrinnsrett (særskilt sikrete obligasjoner)¹
  - Rentebærende papirer utstedt eller garantert av norske statsforetak.

---

¹ Obligasjoner utstedt av kredittforetak med fortrinnsrett i en sikkerhetsmasse bestående av offentlige lån, utlån med pant i fast eiendom.

- Rentebærende papirer utstedt eller garantert av norske kommuner eller fylkeskommuner.
  - Rentebærende papirer, i form av ”senior” sertifikat – og obligasjonslån, utstedt eller garantert av norske banker eller kredittinstitusjoner.
- e) Det kan ikke plasseres midler i pengemarkedsfond som inneholder [ansvarlige lån](#), industriobligasjoner eller [fundsobligasjoner](#).
- f) Det skal ikke være begrensninger på uttaksretten i fondene som benyttes, og midlene skal alltid være tilgjengelige på få dager.
- g) Samlet gjennomsnittlig løpetid for kreditten (kredittdurasjonen) i et enkelt pengemarkedsfond skal ikke overstige 1,5 år.

6.3. Direkte eie av verdipapirer

For direkte plassering i rentebærende papirer gjelder følgende:

- a) Det skal kun plasseres i rentebærende papirer med kortere løpetid enn 12 måneder til endelig forfall.
- b) Ingen enkeltpapirer skal ha lavere kredittrating enn BBB- (”investment grade”) på investeringstidspunktet, eller vurdert av forvalter til å ha minimum tilsvarende kredittkvalitet.
- c) Papirene kan ha inntil 20 % BIS-vekt, og kan bestå av:
- Rentebærende papirer utstedt eller garantert av den norske stat.
  - Rentebærende papirer utstedt eller garantert av norske statsforetak.
  - Rentebærende papirer utstedt eller garantert av norske kommuner eller fylkeskommuner.
  - Rentebærende papirer, i form av ”senior” sertifikat – og obligasjonslån, utstedt eller garantert av norske banker eller kredittinstitusjoner.
- d) Det kan ikke plasseres midler direkte i ansvarlige lånekapital, industriobligasjoner fundsobligasjoner, grunnfondsbevis/egenkapitalbevis eller aksjer.
- e) Ingen enkeltplassering i rentebærende papirer kan utgjøre mer enn kr 1 mill. Unntatt fra denne begrensningen er plasseringer i statspapirer.

6.4. Felles plasseringsbegrensninger

- a) Kommunens samlede innskudd i bank/kredittinstitusjon (inkl. direkte eie av verdipapirer utstedt eller garantert av institusjonen) skal ikke overstige 2 % av institusjonens forvaltningskapital.
- b) Kommunens eierandel i et pengemarkedsfond skal ikke overstige 5 % av fondets forvaltningskapital.

6.5. Rapportering

Rådmannen skal i forbindelse med tertialrapportering per 30. april og per 31. august, legge frem rapporter for kommunestyret som viser status for forvaltningen av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål. I tillegg skal rådmannen etter årets utgang legge frem en rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

Rapportene skal ta utgangspunkt i følgende tabell:

	31.12.201x-1		30.04.201x		31.08.201x		31.12.201x	
	Mill NOK	%	Mill NOK	%	Mill NOK	%	Mill NOK	%
Innskudd hos hovedbankforbindelse								
Andre innskudd:								
?								
Innskudd i andre banker								
Direkte eie av verdipapirer								
Samlet kortsiktig likviditet		100 %		100 %		100 %		100 %
Avkastning siden 31.12.201x-1				?		?		?
Avkastning benchmark (STIX)				?		?		?
Bekreftelse på at alle plasseringer er gjort med ≤ 20 % BIS vekt								
Bekreftelse på enkelteksponering ≤ 2 % av forvaltningskapital								
Bekreftelse på fondseksponering ≤ 5 % av forvaltningskapital								
Bekreftelse på enkeltpapir ≤ 12 måneders løpetid								
Største tidsinnskudd	NOK ? mill		NOK ? mill		NOK ? mill		NOK ? mill	
Største enkeltpapirplassering	NOK ? mill		NOK ? mill		NOK ? mill		NOK ? mill	

Rapporten skal i tillegg angi følgende:

- Rådmannens kommentarer knyttet til sammensetning, rentebetingelser/avkastning, vesentlige markedsendringer og endring i risikoeksponering.
- Rådmannens beskrivelse og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet.

7. Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler

7.1. Vedtak om opptak av lån

Kommunestyret fatter vedtak om opptak av nye lån i budsjettåret. Slik vedtak skal som minimum angi:

- Lånebeløp
- Nedbetalingstid

Med utgangspunkt i kommunestyrets vedtak skal det gjennomføres låneopptak, herunder godkjenning av lånevilkår, og for øvrig forvaltning av kommunens innlån etter de retningslinjer som framgår av dette reglementet, og i tråd med bestemmelsene i Kommunelovens § 50 om låneopptak.

Det kan også tas opp lån til refinansiering av eksisterende gjeld.

7.2. Valg av låneinstrumenter

Det kan kun tas opp lån i norske kroner.

Lån kan tas opp som direkte lån i offentlige og private finansinstitusjoner, samt i livselskaper. Det er også adgang til å legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet. Lån kan tas opp som åpne serier (rammelån) og uten avdrag (bulletlån).

Finansiering kan også skje gjennom [finansiell leasing](#).

7.3. Tidspunkt for låneopptak

Låneopptakene skal vurderes opp mot likviditetsbehov, vedtatt investeringsbudsjett, forventninger om fremtidig renteutvikling og generelle markedsforhold.

7.4. Konkurrerende tilbud

Låneopptak skal søkes gjennomført til markedets gunstigste betingelser. Gjeldende regler for offentlige anskaffelser skal følges. Det gjøres unntak fra denne reglen for situasjoner hvor kommunen velger å legge ut sertifikat- eller obligasjonslån gjennom å gi en tilrettelegger et eksklusivt mandat. Prinsippet kan også fravikes ved låneopptak i statsbank (f.eks startlån i Husbanken).

7.5. Valg av rentebindingsperiode.

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatninger om fremtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå gitt et overordnet ønske om forutsigbarhet og stabilitet i lånekostnader.

Forvaltningen skal legges opp i henhold til følgende;

- a) Refinansieringsrisikoen skal reduseres ved å spre tidspunkt for renteregulering/forfall

- b) Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding (durasjon – vektet rentebindingstid) på samlet rentebærende gjeld skal til en hver tid være mellom 1 og 5 år.
- c) Minimum 10 % av gjeldsporteføljen skal ha flytende rente (rentebindig kortere enn ett år), minimum 10 % skal ha fast rente, mens inntil 80 % skal vurderes ut i fra markedssituasjonen.
- d) Andelen av gjeldsporteføljen som har fast rente, bør fordeles i 1 til 5 års segmentet på en slik måte at kommunen får lavest mulig refinansieringsrisiko.
- e) I en normalsituasjon og som en benchmark skal den samlede gjeldsporteføljens vektete renteløpetid være 2 år.

7.6. Størrelse på enkeltlån – spredning av låneopptak

Forvaltningen legges opp i henhold til følgende;

- a) Låneporteføljen skal bestå av færrest mulig lån, dog slik at refinansieringsrisikoen ved ordinære låneforfall begrenses.
- b) Under ellers like forhold vil det være formålstjenlig at kommunen fordeler låneopptakene på flere lånegivere.

7.7. Rapportering

Rådmannen skal i forbindelse med tertialrapportering per 30. april og per 31. august rapportere på status for gjeldsforvaltningen. I tillegg skal rådmannen etter årets utgang rapportere til kommunestyret med hensyn på utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

Rapportene skal ta utgangspunkt i følgende tabell:

	31.12.201x-1			30.04.201x			31.08.201x			31.12.201x		
	Mill NOK	%	Dur.	Mill NOK	%	Dur.	Mill NOK	%	Dur.	Mill NOK	%	Dur.
Lån med pt rente												
Lån med NIBOR basert rente												
Lån med fast rente												
Verdien av lån som forfaller og må refinansieres innen 12 mnd.												
Finansielle leasing												
Samlet langsiktig gjeld		100 %			100 %			100 %			100 %	
Effektiv rentekostnad siden 31.12.201x-1					?			?			?	
Avkastn (kostnad) benchmark (ST4X:50% og ST3X:50%)					?			?			?	
Antall løpende enkeltlån												
Største enkeltlån	NOK ? mill			NOK ? mill			NOK ? mill			NOK ? mill		

For gjeldsforvaltningen skal det i tillegg rapporteres om følgende:

- Opptak av nye lån (inkl. avtaler om finansiell leasing) i forrige tertial
- Refinansiering av eldre lån i forrige tertial
- Rådmannens kommentarer knyttet til endring i risikoeksponering, gjenværende rentebinding og rentebetingelser i forhold til kommunens økonomiske situasjon og situasjonen i lånemarkedet, samt forestående finansierings-/refinansieringsbehov

- Rådmannens beskrivelse og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikoramme i finansreglementet.

8. Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva

8.1 Formål

Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva har som formål å sikre en langsiktig avkastning som kan bidra til å gi innbyggerne i kommunen et godt tjenestetilbud. Det styres etter en rullerende investeringshorisont på 5 år, samtidig som en søker en rimelig årlig bokført avkastning.

8.2 Langsiktige finansielle aktiva og overordnede investeringsrammer

8.2.1 Avgrensning av langsiktige finansielle aktiva

Med «langsiktige finansielle aktiva» menes midler som ikke må regnes som ledig likvide midler og andre midler beregnet for driftsformål, og som ut fra kommunens økonomiske situasjon kan anses forsvarlig å forvalte med en lang tidshorisont med noe mindre fokus på kortsiktige markedssvingninger. Langsiktige finansielle aktiva skiller seg fra ledige likvider og andre midler beregnet for driftsformål ved at forvaltningen av langsiktige finansielle aktiva ikke skal være utslagsgivende for kommunens betalingsevne på kort sikt.

Størrelsen på Hattfjelldal kommunes langsiktige finansielle aktiva defineres hvert år av kommunestyret i forbindelse med vedtak av årsbudsjett.

8.2.2 Generelle forvaltningskriterier

For å kunne oppfylle formålet for forvaltningen av langsiktige finansielle aktiva skal midlene til enhver tid forvaltes etter kriteriene

- sikkerhet
- risikospredning
- likviditet
- avkastning

Risikovurderinger foretas som omtalt i pkt 9.2.

8.2.3 Likviditetsmål

Investeringene skal skje i børsnoterte verdipapirer med rimelig god omsetning og andre papirer med tilsvarende god likviditet.

8.3 Produktspekter

Følgende instrumenter tillates inkludert i Hattfjelldal kommunes langsiktige forvaltningsportefølje;

- bankinnskudd
- sertifikater
- pengemarkedsfond
- obligasjoner

- obligasjonsfond
- aksjefond
- aksjer og egenkapitalbevis

8.4 Risikorammer

8.4.1 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen styres bl. a. gjennom andel av statspapirer i porteføljen. Statssertifikater og statsobligasjoner er de verdipapirene som er mest likvide i det norske markedet og hvor det til enhver tid kvoterer kurser i markedet med lavest differanse mellom kjøps- og salgskurs.

8.4.2 Kredittrisiko

Kredittrisiko styres gjennom å klassifisere kredittrisikoen i risikoklasser og ved å etablere plasseringsbegrensninger for risikoklasse og debitor med utgangspunkt i det krav som er satt til kredittrisiko.

8.4.3 Risikoklasser

Kredittrisiko skal klassifiseres i følgende risikoklasser;

Risikoklasse 1	Obligasjoner/sertifikater utstedt av den norske stat eller foretak med statsgaranti, samt statsobligasjonsfond.
Risikoklasse 2	Obligasjoner med fortrinnsrett, obligasjoner/sertifikater utstedt av statsforetak, fylkeskommuner og kommuner, kraftverk med garanti fra kommune/ fylkeskommune, banker, forsikringsselskap og kredittforetak, senior banklån, innskudd i banker. Pengemarkeds- og obligasjonsfond klassifiseres normalt i denne risikoklassen med unntak av fond som inneholder industrilån/ ansvarlige lån. Sistnevnte klassifiseres under Risikoklasse 3.
Risikoklasse 3	Obligasjoner/sertifikater utstedt av industriforetak eller fond med tilsvarende risiko. Obligasjoner, sertifikater og innskudd som inngår i Risikoklasse 2 og Risikoklasse 3 (enten enkeltvis eller gjennom verdipapirfond) skal minimum være ratet investmentsgrade (eller banken skal ha en investmentsgrade rating), dvs. BBB- eller bedre, av anerkjent internasjonal eller norsk ratingselskap/finanshus.
Risikoklasse 4	Aksjefond.
Risikoklasse 5	Enkeltaksjer, egenkapitalbevis.

8.4.4 Plasseringsbegrensninger – risikoklasse

For å styre **kredittrisiko** skal følgende begrensninger gjelde for plasseringene;

Kredittrisiko	Total porteføljevfordeling
Risikoklasse 1	Inntil 10 % av total forvaltningskapital
Risikoklasse 2	Maksimalt 30 % av total forvaltningskapital
Risikoklasse 3	Maksimalt 50 % av total forvaltningskapital
Risikoklasse 4	Maksimalt 10 % av total forvaltningskapital
Risikoklasse 5	Maksimalt 10 % av total forvaltningskapital

I den grad en høyere risikoklasse ikke er utnyttet fullt ut, skal tilsvarende ”ledig” andel kunne øke rammer for klasser med lavere risiko med de begrensninger som er gitt i punkt 8.6 Aktivafordeling.

For eksempel, dersom det er plassert 5 % i Risikoklasse 4 og 10 % i Risikoklasse 5, kan plasseringene i Risikoklasse 3 økes til 55 %.

8.4.5 Plasseringsbegrensninger - debitor

Hattfjelldal kommunes rammer for maksimal plassering pr. debitor regnes av **kommunens samlede forvaltede kapital** (ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål og langsiktige finansielle aktiva).

Kredittrisiko	Maksimal plassering pr. debitor i % av samlet forvaltet kapital
Risikoklasse 1	Ubegrenset
Risikoklasse 2	Statsforetak/obligasjoner med fortrinnsrett: 10 % Fylkeskommune/kommune og kraftselskap m/garanti: 10 % Bank/finans: 30 % Rentefond: 20 %
Risikoklasse 3	Generelt: 2,5 % Rentefond: 10 %
Risikoklasse 4	Det skal velges aksjefond som omfatter et større antall selskaper og bransjer og som følger etablerte markedsindekser. Rene bransjefond tillates ikke uten godkjenning fra formannskapet.
Risikoklasse 5	Det skal velges aksjer /egenkapitalbevis fra solide og velrenommerede selskaper og bransjer og som følger etablerte markedsindekser.

Det tillates ikke plassert mer enn 5 % av porteføljens totale forvaltningskapital i ett enkelt aksjefond. Kommunen tillates ikke å eie mer enn 10 % av fondsandelene i et enkelt rentefond. Kommunens eksponering (innskudd og direkteide obligasjoner/sertifikater) i en enkelt bank skal ikke utgjøre mer enn 2 % av bankens forvaltningskapital.

8.5 Valutarisiko

For internasjonale aksjefondskal minimum 70 % av valutaeksponeringen valutasikres ved bruk av valutaterminer med maksimalt 12 måneders løpetid Tilsvarende skal 100 % av valutarisikoen ifm. rentefond valutasikres.

8.6 Aktivafordeling

Kommunen skal normalt ha en fordeling av langsiktige finansielle aktiva basert på en nøytral posisjon og med minimums- og maksimumsrammer for *taktisk aktivaallokering*:

		Minimum	Nøytral	Maksimum
A	Innskudd i bank	0 %	5 %	10 %
B	Plassering i obligasjoner, sertifikater, rentefond (Risikoklasse 1, 2 og 3)	75 %	85 %	95 %
C	Plassering i aksjefond (Risikoklasse 4)	0 %	5 %	10 %
D	Investering i enkeltaksjer og egenkapitalbevis (Risikoklasse 5)	0 %	5 %	10 %

8.7 Avkastningsrisiko og sammenligningsgrunnlag (benchmarks)

Avkastningsrisiko er definert som risiko for verdiendring på eiendeler som følge av endringer i markedsforhold – herunder endring i aksjekurser, rentenivå samt endring i volatiliteten (svingninger) i disse markedene.

Ved siden av den absolutte risiko (risikoen for å ikke nå oppsatt avkastningsmål) har kommunen også en relativ risiko som er risikoen for å ikke oppnå avkastningen til en sammenligningsportefølje (benchmarkportefølje).

For å sammenligne avkastningen på plasseringene skal grunnlaget for sammenligning være kjente indekser fra Oslo Børs. I tillegg skal verdensindeksen, utarbeidet av banken Morgan Stanley, benyttes for del av aksjeandelen i porteføljen.

Aktivaklasser	Sammenligningsgrunnlag
Bank/likviditet	Oslo Børs Statsobligasjonsindeks 0,25 år (ST1X)
Rentebærende portefølje	Oslo Børs Statsobligasjonsindeks 3 år (ST4X)
Aksjefond/Aksjer/EK-bevis	25 % Oslo Børs Fondindeks (OSEBX) 75 % Morgan Stanley World Index (MSCI)

Ved sammenligninger skal den faktiske porteføljen og dens avkastning måles mot ”normalporteføljen” og dennes ”avkastning” i den angjeldende periode.

Renteporteføljen skal ha en varighet (durasjon) på mellom 0,5 og 5,0 år avhengig av renteforventning.

Avkastningsrisikoen for aksjer styres gjennom størrelsen som settes for maksimal ramme for denne risikoklassen. Det er samtidig gitt visse begrensninger ved valg av aksjefond, jfr. punkt 8.4.5, Risikoklasse 4 og 5.

8.8 Etiske retningslinjer

De etiske retningslinjene som til enhver tid er gjeldende for Statens Pensjonsfond Utland, skal være retningsgivende for Hattfjelldal kommunes etiske håndtering av kapitalforvaltningen.

Disse retningslinjene innebærer blant annet at selskaper som produserer særlig inhumane våpen skal utelukkes fra porteføljen. Videre skal selskaper utelukkes dersom det er åpenbar uakseptabel risiko for at kommunen gjennom sine investeringer medvirker til:

- Grove eller systematiske krenkelser av menneskerettigheter, som for eksempel drap, tortur, frihetsberøvelse, tvangsarbeid, utnyttelse og annen utbytting av barn
- Alvorlig krenkelse av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner, alvorlig miljøskade, grov korrupsjon og andre særlige grove brudd på grunnleggende etiske normer

Hattfjelldal kommune vil påse at samarbeidende forvaltere er informert om både forvaltningsrammer og etiske retningslinjer i kommunens Reglement for finansforvaltning. Det er kommunes mål at kapital ikke plasseres i selskaper med en uakseptabel etisk profil, og at det derfor velges forvaltere som hensyntar de etiske sidene ved utvelgelsen av sine investeringer.

Dersom kommunen blir gjort oppmerksom på at det hos en forvalter er plasseringer i selskaper med en uakseptabel etisk profil, skal dette tas opp til diskusjon med forvalteren med sikte på at nevnte plasseringer gjort av forvalteren, opphører, eller at kommunen trekker seg ut av det aktuelle produkt hos forvalteren.

8.9 Rapportering

Rådmannen skal i forbindelse med tertialrapportering per 30. april og per 31. august, legge frem rapporter for kommunestyret som viser status for forvaltningen av langsiktige finansielle aktiva. I tillegg skal rådmannen etter årets utgang legge frem en rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

Rapportene skal ta utgangspunkt i tabellen i punkt 8.6, og som et minimum angi følgende:

- Fordeling på de ulike aktivaklasser i kroner (markedsverdier) og i prosent av de samlede langsiktige finansielle aktiva
- Avkastning hittil i år sammenlignet med referanseindeks per aktivaklasse og samlet
- Rådmannens bekreftelse på overholdelse av reglementets definisjon av langsiktige finansielle aktiva
- Rådmannens kommentarer knyttet til den faktiske aktivafordelingen, endringer i risikoeksponering, vesentlige markedsendringer, samt avkastningen i forhold til markedet og målt mot kommunestyrets budsjetterte avkastning
- Rådmannens beskrivelse og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet

I tillegg skal plasseringen av kommunens langsiktige finansielle aktiva ved hver rapportering stresstestes. Det vil si at man skal simulere hvor stort verdifall kommunen vil få dersom det skjer dramatiske hendelser i markedet.

Det skal testes med følgende parametere:

- +2 %-poeng parallelt skift i rentekurven, mao. 2 % økning i renter.
- -20 % verdiendring på utenlandske aksjer
- -30 % verdiendring på norske aksjer

Stresstestens samlede verdifall på langsiktige finansielle aktiva skal oppgis, og rådmannen skal kommentere kommunens evne til å bære det potensielle tapet. Dersom rådmannens vurdering er at det potensielle tapet er for stort i forhold til kommunens risikobærende evne, skal rådmannen legge frem forslag til endring i reglementet og sammensetningen av den risikobærende porteføljen.

9. Konstatning av avvik og vurdering og kvalitetssikring av finansiell risiko.

9.1 Konstatning av avvik

Ved konstatning av avvik mellom faktisk finansforvaltning og finansreglementets rammer, skal slikt avvik umiddelbart lukkes. Avviket slik det har fremstått, og eventuelt økonomisk konsekvens av avviket dersom dette er større enn kr 1 mill, skal uten ugrunnet opphold rapporteres til kommunestyret sammen med forslag til rutineendringer som vil redusere sannsynligheten for slikt avvik i fremtiden.

Dersom den konstaterte økonomiske konsekvens av avviket er mindre enn kr 1 mill, kan slik rapportering utestå til neste ordinære finansrapportering til kommunestyret.

9.2 Risikovurderinger

Det skal til hver rapportering til kommunestyret gjøres følgende atskilte risikovurderinger:

- a) Renterisikoen for plasseringer av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål og gjeldsporteføljen sett i sammenheng,
  - En ”netto” gjeldsbetraktning som viser kommunens renterisiko angitt i NOK ved en 1 % andel generell endring i rentekurven.
- b) Den absolutte risikoen (risikoen for å ikke nå oppsatt avkastningsmål) i forvaltningen av langsiktige finansielle aktiva
  - Beregne rullerende standardavvik over 36 måneder til porteføljens strategi (sammenligning/ benchmark).

9.3 Kvalitetssikring

Finansforskriften pålegger kommunestyret å la uavhengig kompetanse vurdere om finansreglementet legger rammer for en finansforvaltning som er i tråd med kommunelovens regler og reglene i finansforskriften.

Kommunen skal sørge for at rutiner er etablert og etterleves slik at finansforvaltningen utøves i tråd med finansreglementet, gjeldende lover og forskrifter med merknader, og at finansforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll. Det skal herunder etableres rutiner for vurdering og håndtering av finansiell risiko, og rutiner for å avdekke avvik fra finansreglementet.

Rådmannen pålegges ansvar for at slike eksterne vurderinger innhentes, eksternt eller gjennom kommunerevisjonen.

Kvalitetssikring av finansreglementet skal finne sted ved hver endring av reglementet, og før kommunestyret vedtar nytt, endret finansreglement. I denne sammenheng skal det også rapporteres på utført kvalitetssikring av rutinene.

9.4. Regnskapsmessige rutiner.

I følge forskrift om årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner § 8, skal markedsbaserte finansielle omløpsmidler vurderes til virkelig verdi. Dette medfører at også urealiserte gevinster avsettes og urealiserte tap i verdipapirporteføljen skal inntektsføres/utgiftsføres i kommunens resultatregnskap.

Bufferfond finans.

For å unngå store resultatsvingninger skal kommunen opprette et disposisjonsfond hvor urealiserte gevinster avsettes og urealiserte tap dekkes (under forutsetning av at det er dekning på fondet). Den merinntekt som overstiger benchmarking-portefølje for de ulike aktivaklasser skal avsettes bufferfondet. Rådmannen har fullmakt til å avsette/dekke urealiserte tap fra fondet i forbindelse med årsavslutningen. Slike disposisjoner skal fremgå av egen note til regnskapet.